

PROGRAME DE CERCETARE ALE DEPARTAMENTULUI DE PSIHOLOGIE APLICATĂ

I. Evaluarea și corecția funcțiilor cognitive deficitare și dezvoltarea socio emoțională a copiilor

În cadrul acestei direcții de cercetare în prezent se desfășoară următoarele proiecte de cercetare:

- (1) Programul de Îmbogățire Instrumentală al lui Feuerstein,
- (2) Proiectului ENABLIN care urmărește îmbunătățirea calității de viață ai tinerilor cu nevoi complexe și severe, respectiv mai sunt în derulare trei cercetări de amploare care vizează
- (3) Metode de restructurare cognitivă cu tulburări de citire.
- (4) Depistarea și corectarea deficitul de atenție și hiperactivitate
- (5) Asocierea în expertiza vizuală a reprezentărilor mentale la studenții artiști și non- artiști
- (6) Investigarea influenței factorilor cognitivi ai creativității.

În următoarele vă prezentăm succint obiectivele, stadiul actual al acestor cercetări respectiv direcția lor.

1. Programul FIE. Aplicarea, cercetarea și standardizarea Programului de Îmbogățirea Instrumentală (coordonatori de proiect Lect. Dr. Batiz Enikő, Lect. Dr. János Réka)

Programul de Îmbogățire Instrumentală al lui Feuerstein este conceput pentru a substitui experiența învățării mediate. Scopul programului este de a îmbunătăți abilitățile subiecților de a beneficia de expunerea directă la experiențe, noi atât în situații formale, cât și informale.

Primul obiectiv este corecția funcțiilor cognitive deficitare care apar ca rezultate ale lipsei sau inadecvatei/insuficienței experiențe mediate timpurii. Cu toate că măsura și natura deficiențelor pot varia de la subiect la subiect, interdependența funcțiilor cognitive rezultă în multe deficiențe commune tuturor subiecților. Acestea pot fi divizate în trei faze ale actului mental: deficite care apar în faza de input – faza în care sunt adunate informațiile, procesare – faza în care informațiile adunate sunt procesate și output – faza în care finalitatea procesurilor sunt redate/exprimate. Problemele din care se compune Programul de Îmbogățire Instrumentală vizează îmbunătățirea unei palete largi ale funcțiilor cognitive deficitare.

La nivelul adunării informațiilor (input) acest program țintește percepția neclară, cețoasă; comportamentul exploratorii impulsiv, neplanificat și nesistematic; verbalizarea

deficitară/incorectă; orientare spațială și temporal deficitară, inclusive lipsa sistemelor stabile de referință spațio-temporale; lipsa sau deficitara conservare și constanță în fața transformărilor într-una sau mai multe atribute; lipsa nevoii pentru precizie și acuratețe și lipsa sau deficitara capacitate de a opera cu mai multe surse de informații în mod simultan.

Deficitele vizate în faza de redare a răspunsurilor (output) include inadecvata formulate a problemelor; inabilitatea de a selecta indicia relevante; lipsa comportamentului de comparare spontană a problemei; îngustimea câmpului mental; lipsa sau deficitara nevoie pentru comportament sumativ; dificultăți în proiectarea potențialelor relații; lipsa sau deficitara nevoie pentru evidențe logice; lipsa sau limitata interiorizare; inexistenta sau restrânsa gândire inferențială și ipotetică; lipsa comportamentului planificator; rupturi episodice de realitate; ne-elaborarea anumitor categorii cognitive din cauză că anumite denumiri (labels) nu fac parte din inventarul de la nivel receptive sau nu sunt mobilizate la nivelexpresiv.

Al doilea scop al Programului FIE este sprijinirea cursantului în dobândirea de concepte, vocabulare, strategii, abilități, operații și relații necesare să rezolve probleme.

Al treilea scop este producerea de motivație intrinsecă prin formarea de noi obiceiuri. Sunt consolidate noi strategii, operații și principii și sunt internalizate, așa încât ele pot fi folosite la nevoi externe și pentru că sunt la îndemână și sunt eficiente.

Al patrulea scop al programului este de a crea în subiect nevoia de a folosi procese și strategii variate. Prin nevoia astfel creată, și cu ajutorul profesorului/mediatorului, cursantul înțelege motivele care duc spre succes sau insucces, natura proceselor cognitive și valoarea acestora.

Al cincilea scop este de a crea motivație intrinsecă în care răsplata este rezolvarea însăși a problemei. Problemele sunt în mod intrinsec interesant alcătuite, provocatoare și complexe doar în așa măsură ca să îmbunătățească motivația cursantului. O sursă adițională de motivație pentru cursanți este faptul că mediatorul/profesorul nu are răspunsul de-a gata pregătit și trebuie, la rândul său să investească în rezolvarea problemei.

Al șaselea scop al de a schimba percepția de sine a cursantului, care în loc să fie un receptor pasiv, va deveni un activ generator de informații noi. Segmentul de populație la care se referă prezentul proiect deseori au sentimentul că nu sunt capabili să-și construiască propriile răspunsuri, astfel mascând statusul propriilor funcții cognitive. În FIE problemele sunt astfel construite, încât să ilustreze cursanților că ei sunt într-adevăr competenți în descoperirea și redescoperirea răspunsurilor, răspunsuri pe care ei le pot crea independent fără a le fi învățat vreodată.

La nivelul instituțiilor: pentru evaluarea nivelului deficiențelor cognitive se descrie harta cognitivă a subiecților vizați prin aplicarea măsurătorilor cu ajutorul Programului LPAD al lui Feuerstein și se fac programe de intervenție cu programul FIE pentru îmbunătățirea integrării. Se lucrează pe tranșe de 1-2 luni intensive pe grupe de subiecți, în funcție de natura și nivelul deficiențe.

2. **Proiectului ENABLIN+2013-2017 LEONARDO DA VINCI. Enabling and Including Young People with Complex and Intense Support Needs (coordonator proiect lect. dr. Orbán Réka)**

Proiectul ENABLIN + este un parteneriat european în cadrul programului de învățare pe tot parcursul vieții Leonardo. Obiectivul proiectului este de a dezvolta un sistem de formare profesională interdisciplinară, în cadrul căreia să învețe împreună profesioniști și părinți de diferite domenii, cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții copiilor cu nevoi de sprijin foarte complexe și intense. ENABLIN + dezvoltă o serie de module de formare la locul de muncă pentru a îmbunătăți includerea, comunicarea, gestionarea comportamentului, activarea și învățarea, sprijin pentru îngrijirea cotidiană. Obiectivele proiectului sunt:

1. Promovarea calității vieții copiilor și adulților tineri cu nevoi de sprijin complexe și intense (NCSI)
2. Creșterea participării sociale și educaționale, facilitarea activităților, învățarea și dezvoltarea copiilor cu NCSI
3. Creșterea gradului de conștientizare și creați o schimbare de spirit în persoanele care susțin copiii cu NCSI
4. Îmbunătățirea calității sprijinului acordat copiilor cu NICS pentru o viață mai incluzivă și mai activă.
5. Dezvoltarea modulelor interdisciplinare de formare continuă pentru profesioniștii și părinții care lucrează cu acest grup țintă, în domenii cum ar fi creșterea învățării, autonomia, activitățile în viața de zi cu zi, comunicarea, reglementarea comportamentului și educația incluzivă.
6. Profesionalizarea personalului școlilor de masă în primirea copiilor cu nevoi complexe de dependență.
7. Consolidarea cooperării dintre părinți și profesioniști.
8. Întărirea și părinților și profesioniștilor

Activitățile desfășurate în cadrul proiectului:

- Identificarea nevoile persoanelor cu nevoi complexe de dependență.
- Inventarierea bunelor practici de sisteme de susținere continuă pentru activitate și participare.
- Elaborarea și dezvoltarea cursului interdisciplinar de formare continuă.
- Elaborarea de formate diferite (specifice) de module pilot de formare continuă în țările partenere
- Evaluarea eficacității, fezabilității, conținutului și modalităților acestor module pilot
- Conferințe internaționale și ateliere de formare a trenurilor MilanoDiseminare și valorificare. Buletine informative, site-ul web, publicații, participarea la conferințe internaționale și naționale.
- Asigurarea, evaluarea și raportarea calității.

Finanțarea și raportarea proiectului s-a finalizat în anul 2017, dar în urma prezentării raportului la UE și a analizei materialelor elaborate de către cele 8 țări (instituții) partenere, se lucrează la editarea unei cărți Adelinda Candeias, Jo Lebeer, Eniko Batiz, , Reka Orban (Eds) Handbook Enability. Enabling Quality of Life in Young People with

Multiple Disabilities and Complex and Intense Support Needs: Concepts & good practices
Adelinda Candeias, Jo Lebeer, Eniko Batiz, Reka Orban (Eds).

Proiectul are ca obiectiv principal îmbunătățirea calității de viață ai tinerilor cu nevoi complexe și severe. Proiectul ENABLIN+ este adresat acelor părinți, îngrijitori și însoțitori care au în grijă copii și tineri cu cerințe complexe și intense de suport (CISN). Proiectul vizează dezvoltarea unui sistem de training interdisciplinar „in-service” prin cooperarea specialiștilor în diferite domenii împreună cu părinții. Scopul principal al programului constă în optimizarea incluziei prin promovarea de-instituționalizării și îmbunătățirea calității de viață a copiilor cu CES la diferite vârste. Conform convenției eliberate de Națiunile Unite, referitoare la drepturile persoanelor cu dizabilități din 2006, atât țările bogate cât și cele sărace din UE, sunt nevoite a lua măsuri în de-instituționalizare și organizarea unor strategii cât mai posibile pentru favorizarea includerii copiilor cu dizabilități în școli normale astfel contribuind la realizarea unor vieți mai bune. Deoarece în prezent pregătirea profesională a specialiștilor prezintă carențe majore, se ivește nevoia unei colaborări transdisciplinare între părinți, profesori, îngrijitori, specialiști medicali și de reabilitare, dar și personalul în formare vocațională.

Copiii și tineri adulți cu CES, numiți și persoane cu „dizabilități intelectuale profunde”, „polihandicapați” sau cu „dizabilități multiple”. Categorizarea lor este foarte dificilă într-un singur proiect. Într-adevăr ei au nevoi multiple: includerea lor este destul de dificilă în școlile tradiționale, au nevoie de multă atenție și îngrijire, de obicei personalul nu au o pregătire adecvată, și în aceeași timp și părinții au nevoile lor speciale. În unele țări educația este foarte rudimentară. Plângerea cea mai des întâlnită este legat de numărul scăzut a personalului în domeniu. Încă lipsește o abordare politică adecvată legat de incluzie. De-instituționalizarea trebuie legat cu formarea tuturor persoanelor implicate pe toate nivelele. Pentru realizarea incluziunii este inevitabil o colaborare trans disciplinară între părțile cum ar fi: părinții, educatorii, îngrijitori, specialiști medicali și de reabilitare dar și personalul în formare vocațională.

Din acest proiect o parte din rezultate au fost deja diseminate în 3 articole, (exemplu: Enabling Quality of Life in Young People with Multiple Disabilities and Complex and Intense Support Needs: Concepts & good practices in press Continuous support systems in eight European regions for children with CISN – Romania. Enabling Quality of Life in Young People with Multiple Disabilities and Complex and Intense Support Needs: Concepts & good practices in press) 3 capitole în volume, respectiv o carte tradusă. (Experience With A New In-Service Training „Common Core” Interprofessional Programme “Supporting Children With Intense And Complex Support Needs: Enabling Quality Of Life Through Meaningful Learning” Enabling Quality of Life in Young People with Multiple Disabilities and Complex and Intense Support Needs: Concepts & good practices (in press). O carte care sumarizează rezultatele proiectului a fost tradusă în două limbi.

3. Metode de restructurare cognitivă și relația cu încărcarea cognitivă la copii cu tulburări de citire. Studiarea relației dintre factorii cognitivi și non cognitivi ai citirii (coordonator proiect lect. dr. Orbán Réka)

Obiectivele principale ale acestei cercetări sunt:

- (1) Evidențierea altor predictorii decât conștientizarea fonologică ale tulburărilor de citire: memoria de lucru, procesarea vizuală și spațială.
- (2) Evidențierea rolului contextului social și ale caracteristicilor lingvistice în apariția tulburărilor de citire.
- (3) Validarea științifică a instrumentului de evaluare și al programului de dezvoltare în România.
- (4) Dezvoltarea unei metode de evaluare și al unui program de dezvoltare alternativă pentru ameliorarea tulburărilor de citire.

Cercetarea cuprinde 4 studii: Meta analiza studiilor care vizează relația dintre memoria de lucru, procesarea vizuală și spațială, și citire, (2) Validarea instrumentelor de evaluare, (3) Evaluarea Relației dintre procesarea vizuală și spațio-temporală și citire, respectiv (4) un studiu de efect al implementării programului de dezvoltare cognitivă asupra abilităților de citire.

În general se așteaptă ca dezvoltarea cognitivă (prelucrare vizuală și orientare spațio-temporală) va ameliora tulburările de citire și va armoniza arhitectura cognitivă măsurată inițial.

În baza rezultatelor se țintește: (1) Dezvoltarea unor metode eficiente de intervenție în cadrul grupului pentru dezvoltarea abilităților de citire. (2) Conștientizarea și integrarea nevoilor și abilităților cognitive ale copiilor cu tulburări de citire în școlile de masă. (3) Implementarea unor metode eficiente în dezvoltarea, generalizarea și menținerea abilităților cognitive ale copiilor cu tulburări de citire (4) Dezvoltarea unui model teoretic operațional pe baza căruia se poate concepe o intervenție eficientă.

Rezultatele cercetării vor fi concretizate prin publicarea unei teze de doctorat, articole publicate în reviste ISI cât și BDI. În vederea menținerii relațiilor bune și pentru favorizarea schimbului de experiență în cadrul acestei cercetări se va aplica pentru obținerea mobilității Erasmus+ respectiv țintim organizarea unei conferenței internaționale în 2018 octombrie în parteneriat cu Asociația "Caritas" Alba Iulia. Această cercetare se estimează să fie finalizată în cursul acestui an.

4. Depistarea și dezvoltarea unor programe de intervenția deficitului de atenție și hiperactivitate (Coordonator proiect Lect. Dr. Jancsó-Farkas Susana)

La catedra noastră se află într-o fază de finalizare și diseminare un proiect început în 2014. Devenit un fenomen care se manifestă tot mai des în rândul copiilor și din această cauză interesul pentru studiul funcțiilor cognitive implicate în procesul de dezvoltarea ADHD-lui a crescut de asemenea. Copiii afectați de ADHD au probleme de reactualizare a informațiilor (nu reușesc să-și amintească, să găsească informația stocată) și probleme de atenție, o premisă a memoriei - ambele sunt esențiale pentru învățare și pentru succesul școlar. Au o viteză mică de procesare a informației: citesc, scriu și răspund lent. Au nevoie de două ori mai mult timp să-și facă tema, lucrarea în clasă sau testele, și de regulă, nu au timp să-și verifice răspunsurile.

Pornind de la aceste cercetări, propunem continuarea direcțiilor de cercetare actuale și să abordăm tematica ADHD și la adulți. Tulburarea ADHD va persista la peste 50% din cazuri la vârsta de adult. Totuși, manifestările specifice deseori se schimbă pe durata vieții, iar ca urmare este foarte posibil ca manifestările sindromului la adult să fie sub diagnosticate. Deseori sunt afectați atât copiii cât și părinții.

5. Asocierea în expertiza vizuală a reprezentărilor mentale la studenții artiști și non-artiști (coordonator proiect drd. Tamás Borbála/ îndrumător prof.dr. Szamosközi Stefan

Problematica centrală a cercetării este asocierea în expertiza vizuală a reprezentărilor mentale la studenții artiști și non- artiști. Arta, cunoașterea, creierului uman, conștiința reprezintă și funcționează ca o oglindă complexă, fiecare reflectându-și și amplificându-și unul pe celălalt. Artele pot fi privite, ca și unități cognitive, care pot influența mentalul spectatorului și care include totalitatea formelor de reprezentare, care determină modalitățile de reprezentare a lumii înconjurătoare. Se presupune că există diferențe în mecanismele cognitive specifice ale percepției (reprezentarea mentală, procesarea informațiilor vizuale, memoria implicită etc.) în ceea ce privește artiștii și non-artiștii. Pentru realizarea acestor distincții, obiectivul general al cercetării este de a crea programe asistate pe calculator cu care se poate efectua măsurarea acestor mecanisme. Studiile vizează cercetări de bază (de fundamentare), scopul este relevarea funcționării mecanismelor cognitive și ale percepției vizuale modificate de către expertiza în artele vizuale. Această cercetare se află în fază de planificare și implementare. În prezent se lucrează la metaanaliza literaturii de specialitate și elaborarea instrumentelor de cercetare.

6. Latura ascunsă a creativității. Investigarea influenței factorilor cognitivi și non cognitivi supra creativității (Coordonator proiect Lect. Dr. Kanyaró Kinga).

Această cercetare al Departamentului de Psihologie Aplicată în prezent se află într-un stadiu de implementare și proiectare. Anticipăm că cercetarea va fi lansată din septembrie 2018. Comisia de etică a aprobat deja cercetarea in penitenciarul din Oradea.

Creativitatea este un fenomen complex, care este accesibil și studiat din mai multe puncte de vedere cum ar fi: motivațional, comportamental, prin termeni emoționali și la nivel cognitiv. Sursele literaturii de specialitate atestă faptul că investigarea temei reprezintă o necesitate, deoarece cercetările asupra creativității răuvoitoare sunt destul de puține. Mai mult, în literatura de specialitate sunt doar câteva studii legate de analizarea creativității răuvoitoare și a predictorilor acesteia. Prin urmare dorim să efectuăm o cercetare în domeniul creativității aplicat exclusiv pe populația carcerală, eșantion pe care încă nu s-a studiat acest fenomen. *În cadrul acestui proiect de cercetare* ne propunem investigarea influenței factorilor cognitivi și non cognitivi (ex. Inteligența academică, trăsăturile personalității, tipul crimei, stima de sine etc.) asupra creativității răuvoitoare. În al doilea rând urmărind investigarea rolului creativității răuvoitoare în comportamentul criminal. În cadrul studiului vom analiza diferențele la nivelul creativității răuvoitoare dintre criminali și non-criminali. În

final considerăm obiectivul metodologic al cercetării de față fiind cel de a examina proprietățile psihometrice și cel de a obține informații cu privire la puterea de diferențiere al instrumentelor utilizate. Vor fi utilizați aproximativ 200 de subiecți umani, cu vârsta peste 18 ani. Nu există nici un criteriu de includere, deținuți vor fi aleși aleatoriu.

Studiul va reprezenta o noutate în domeniul creativității, fapt ce va duce la o analiză complexă a recidivismului, prin impunerea adoptării unei măsuri adecvate, orientate preponderent către prevenirea, controlul și combaterea fenomenului. Rezultatele vor fi diseminate prin participări la conferințe, cu precădere de nivel internațional, desfășurate atât în țară, cât și în străinătate.

II. Factori psihologici predictivi ai sănătății mintale și ai performanței

În cadrul acestei direcții de cercetare în prezent se desfășoară următoarele proiecte de cercetare:

1. Factori psihologici predictivi ai comportamentului preventiv în răspândirea virusului Covid-19: studiu longitudinal și intercultural
2. Factori psihologici predictivi ai ezitării de vaccinare împotriva Covid-19
3. Studiul relației dintre autodeterminare, satisfacția de viață, disfuncțiile sexuale și activitatea sexuală pe internet
4. Corelatele cognitive și motivaționale ale diabetului zaharat
5. Profilul autoreglator al studentului din România, facilitatori ai performanței academice, factori de risc și posibilități de intervenție
6. Posibilitățile de dezvoltare a maturității carierei

1. Factori psihologici predictivi ai comportamentului preventiv în răspândirea virusului Covid-19: studiu longitudinal și intercultural (coordonator proiect Lect. dr. Kotta Ibolya)

Schimbările în stilul/rutina de viață, amenințarea asupra siguranței financiare, restricțiile privind viața socială apărute în urma reglementărilor legate de pandemia Coronavirus (COVID-19) pot avea efecte semnificative asupra sănătății mintale. Studiul vizează predicția comportamentului individual preventiv în timpul răspândirii virusului prin diverși factori:

factori demografici cum ar fi: nivelul de educație, ocupația, domeniul de studiu, poziția, schimbări în locul/domeniul de muncă în urma situației epidemiologice actuale

factori psihologici cum ar fi: trăsături de personalitate, anxietate de sănătate și de muncă, flexibilitate psihologică, strategii de coping etc.

Obiectivul final al proiectului este de a explora capacitatea de reziliență a individului în felul în care se raportează la condițiile de viață modificate. Studiul este intercultural, colectarea de date fiind realizat în trei limbi (lb. engleză, lb. română, lb. maghiară).

Acest proiect se află în fază de derulare. Proiectul a rezultat până la acest moment un articol ISI în revista *Frontiers in Psychology*, IF = 2.99, două articole SCOPUS în *Journal of*

International Women's Studies și două prezentări la conferințe internaționale cu proceedings. Tot în cadrul proiectului s-a inițiat o colaborare cu doi cercetători de la Universitatea Hamburg, Germania, iar aceasta colaborare s-a rezultat într-un articol care este trimis spre publicare.

2. Factori psihologici predictivi ai ezitării de vaccinare împotriva Covid-19 (coordonator proiect Lect. dr. Kotta Ibolya)

Obiectivul proiectului este de a explora factorii predictivi ai ezitării de vaccinare împotriva Covid-19: variabile demografice; variabile legate de sănătate; susceptibilitatea percepută, severitatea percepută, beneficiile personale, bariere percepute și indicii de acțiune referitor la vaccinare; teama de vaccinare, scepticismul legat de Covid-19 și riscul de vaccinare, flexibilitate psihologică, controlul de sine și cognițiile catastrofice legate de Covid-19 și intenția de vaccinare. Studiul este intercultural, colectarea de date fiind realizat în două limbi (lb. engleză, lb. maghiară).

Acest proiect se află în fază de derulare. Proiectul a rezultat până la acest moment un articol ISI în revista *Human Vaccines and Immunotherapeutics*, IF = 3.45 și două articole aflate în fază de elaborare.

3. Studiul relației dintre autodeterminare, satisfacția de viață, disfuncțiile sexuale și activitatea sexuală pe internet (coordonator proiect Lect. Dr. Kálcza-János Kinga)

Studiul de față investighează o serie de factori psihologici implicați în comportamentul sexual (autodeterminare, satisfacția de viață, disfuncțiile sexuale și utilizarea pornografiei pe internet). Studiul vizează predicția comportamentului sexual (disfuncțiile sexuale și activitatea sexuală pe internet):

-factori demografici, cum ar fi: vârsta, gen, nivel de educație, orientare sexuală, starea civilă, ocupație, statutul economic perceput, țara

-factori psihologici, cum ar fi: autodeterminare, satisfacția de viață, disfuncțiile sexuale și utilizarea pornografiei pe internet

Studiul a fost realizat în lb. maghiară. Acest proiect este în fază de finalizare, iar o parte dintre rezultate au fost deja prezentate la o conferință internațională cu proceedings și publicată în revista *International Journal of Psychological and Behavioral Sciences*, iar alte două articole sunt trimise spre publicare. Alte rezultate vor fi prezentate într-un articol științific care este în curs de elaborare.

4. Corelatele cognitive și motivaționale ale diabetului zaharat (coordonator proiect Lect. Dr. Kálcza-János Kinga)

Direcție distinctă în cercetările din Departamentul de Psihologie Aplicată reprezintă studiile privind corelatele medicale ale unor procese cognitive. În prezent este în studiu calitatea vieții și corelatele cognitive și motivaționale ale diabetului zaharat.

Este important de precizat că un debut prematur al acestor boli influențează în mod direct gravitatea și natura modificărilor patologice, în special la copii. Unele rezultate ale

cercetării au fost deja publicate sau trimise spre publicare sub forma unor articole în reviste de specialitate recunoscute național și internațional. Aceste publicații reprezintă un important punct de sprijin pentru studenții interesați de teme precum bolile cronice și impactul lor asupra calității vieții, sau metode pentru măsurarea funcțiilor cognitive, precum și metodologia cercetării. În urma acestui șir de studii dorim în viitor introducerea modelului SDT (Self Determination Theory) și în psihopedagogie, acesta putând fi folosit și la persoane cu dizabilități. Schema modelului SDT ar putea constitui un punct de plecare în vederea elaborării unor programe specifice pentru persoane cu dizabilități, studiile arătând că pe lângă dezvoltarea funcțiilor deficitare este nevoie și de programe care influențează motivația față de tratament, și care cresc astfel probabilitatea de reușită. Din acest studiu au fost publicate deja 15 articole BDI și prezentări la conferințe și un articol ISI proceedings și sunt planificate alte trei articole ISI și BDI.

5. Profilul autoreglator al studentului din România, facilitatori ai performanței academice, factori de risc și posibilități de intervenție (Coordonator proiect Lect. Dr. Marschalkó Eszter)

Tematica acestei cercetări este legată de identificarea corelatelor și predictorilor legate de comportamentul autoreglator ai studenților din România, în contextul performanței academice. Aceste date ar putea fi utilizate în dezvoltarea unor programe de mentorat dedicat studenților care întâmpina greutăți în promovarea examenelor. Explorând profilul psihologic al studenților în relație cu succesul academic, obiectivul nostru este să identificăm posibilități de intervenție, nuanțând diverse variabile fundamentate științific, predictorii sau moderatori ai reușitei universitare în țara noastră.

Obiectivul general al cercetării urmărește sinteza teoretică a diferitelor abordări științifice legate de comportamentul de autoreglare în context academic. Totodată cercetarea urmărește clarificarea argumentată a eventualelor diferențe dintre teorii și paradigme și să evidențiază adaptarea lor aplicată la studenții din România.

Prin diverse sinteze teoretice și prin studiile planificate în design corelațional și/sau experimental, ne propunem următoarele categorii de obiective:

(1) Pe plan teoretic ne propunem analiza argumentată a comportamentului de autoreglare ca și concept, respectiv proces, conex performanței în cadrul educației formale universitare (nivel de licență), în diferite teorii și paradigme.

(2) Metodologic, vizăm testarea unor instrumente de evaluare specifice pentru autoreglare (LASSI), autodeterminare (SDS, Indexul Aspirațiilor), percepția abilităților (Scala Neîncrederii în Abilități) și un program online de intervenție bazat pe stabilire și elaborare de scopuri personale, care abordează identitatea și motivația generală a studenților.

(3) Aplicat, stabilim profilul psihologic al studentului eminent, înrolat în sistemul de învățământ superior cu frecvență, nivel licență, evaluat în termeni generali (conform

aspirațiilor generale, autodeterminare și mod reglator) și în termeni specifici (pe baza unor componente specifice de învățare autoreglată și strategică).

Această cercetare se află în fază de finalizare, rezultatele urmând să fie publicate în reviste internaționale (ex Jurnalul Transilvan de Psihologie, European Journal of Work and Organizational Psychology) respectiv diseminate la conferințe internaționale (7 8 th Anual Meeting of the Academy of Management, Chicago, la conferința, SGEM- International Scientific Conferences on Social Sciences and Arts, Albena).

Un alt proiect implementat care derulează din 2013 la catedra noastră este de a elabora programe de intervenție pentru studenții neperformanți și de a identifica profilul autoreglator (predictori, corelate) al studentului din România, respectiv facilitatori ai performanței academice, factori de risc. Obiectivul major al acestui șir de cercetări este prevenirea abandonului universitar, care arată o tendință ridicată în România <http://cursdeguvernare.ro/abandonul-in-universitati-mai-mult-de-unul-din-trei-studenti-nu-ajunge-la-licenta.html>. Prin studiile deja efectuate au fost identificate posibili predictori ai lipsei performanței academice, dar și posibili facilitatori ai performanței, care pot fi luate în calcul la planificarea unor programe de intervenție, menite să ajute studenții neperformanți. Una dintre cercetări a vizat testarea unei intervenții online de setare de scopuri, în cadrul unui studiu clinic controlat randomizat, asupra performanței academice și rezultatele noastre au sugerat că aceasta poate fi utilizat ca și program complementar în deosebi în cazul studenților non-Stem. Domeniul de studiu (Stem/ Non-Stem) s-a dovedit a fi un moderator de efect, ceea ce nu a fost descris până acum în literatura de specialitate. O parte din rezultate au fost diseminate prin 4 articole ISI și ISI proceedings, 3 articole BDI, respectiv la 3 simpozioane internaționale în marea Britanie și Olanda iar altele 2 articole ISI sunt în decurs de publicare. Ca și direcție de cercetare în viitor în cadrul acestor studii dorim să formăm deprinderi academice transferabile la locul de muncă (aplicații specifice de sistem autoreglator: modelul Weinstein, 2002, să testăm dacă setarea de scopuri ca și deprindere, se poate obține prin exercițiu. Un alt plan pe viitor referitor la această cercetare ar fi să testăm dacă coachingul educațional în aplicarea deprinderilor și abilități legate de învățarea strategică poate să aibă efect în îmbunătățirea performanțelor academice. Dorim să analizăm în viitor în perspectiva interculturală profilul autoreglator la studenți eminenți (România/Olanda: profil non-STEM și STEM). Totodată, intenționăm studierea posibilităților mediatorilor și moderatorilor ai efectului la Intervenția de Setare de Scopuri-în cazul studenților STEM și non-STEM.

6. Posibilitățile de dezvoltare a maturității carierei (coordonator proiect Dr. Veress Anna)

Acest șir de studii, început în 2016, explorează predictorii adaptabilității carierei. Obiectivele cercetării sunt următoarele: (1) Să rezume factorii determinanți care influențează maturitatea carierei, (2) Validarea inventarului de maturitate în carieră (CMI-R și CMI Formular C) (3) Investigarea efectele consilierii și îndrumării pe termen lung și pe termen scurt privind maturitatea carierei. (4) Examinarea corelatele între maturitatea carierei și

realizarea academică, auto eficacitatea, influența parentală, statutul social-economic, personalitatea

Cercetarea va conține 4 studii: (1) Meta-analiza efectului consilierii în carieră și îndrumări privind maturitatea carierei, (2) Un studiu de validare a Inventarului maturității în carieră, (3) Efectul unei consilieri de carieră pe termen scurt asupra maturității carierei la elevii de liceeni din clasa a IX-a și a X-a, iar în (4) Rolul influenței parentale, statutul socio-economic și realizarea academică în maturitatea carierei.

Se planifică înființarea unui website cu ajutorul căruia dezvoltarea adaptabilității carierei s-ar putea desfășura pe plan online. În concluzie planificăm să cercetăm următoarele: predictorii adaptabilității al carierei și obstacolele percepute în carieră. Studiul este finanțat din mai multe resurse, - Bursa Makoveczi, KMEI KMEI (Asociația Universitară Clujeană Maghiara) respectiv de Academia Științifică Maghiară (MTA) prin programul Domus. Din acest studiu au fost publicate deja 3 articole iar alte două articole sunt în curs de apariție.

7. Predictorii cognitivi ai excelenței academice: gândirea critică și procesele metacognitive

(coordonator proiect: drd. Barta Andrea, îndrumător: prof. dr. Szamosközi Ștefan)

Scopul proiectului de cercetare este investigarea excelenței academice din punct de vedere cognitiv, excelența academică fiind conceptualizată cu performanța academică, cu participări și cu succese la competiții școlare, la Olimpiade, la conferințe științifice și cu apartenența în grupuri științifice. Participarea la programe extracuriculare influențează dezvoltarea abilităților cognitive. O altă activitate academică, metoda de învățare și predare care are un efect pozitiv asupra abilităților cognitive al studenților, este metoda hărților conceptuale. Proiectul cuprinde cinci studii:

1. Efectul metodei hărților conceptuale pentru dezvoltarea abilităților și dispozițiilor gândirii critice – Meta – analiză
2. Validarea pe limba maghiară al instrumentelor Cornell Critical Thinking Test Level Z și Metacognitive Awareness Inventory
3. Diferențe bazate pe excelență în gândirea critică și metacogniție
4. Succese la competiții și apartenența în grupuri academice ca moderatorii al relației între gândirea critică, metacogniție și performanța academică

5. Dezvoltarea gândirii critice și meta-comprehensiunii al studenților la psihologie cu metoda hărților conceptuale

8. Evaluarea relației dintre funcțiile executive, tulburare de binge eating și obezitate (Coordonator proiect drd. Gálfi Bernadette, îndrumător: prof. dr. Szamosközi Ștefan)

Rolul cheie al funcțiilor executive poate fi identificat în implementarea unui comportament planificat, orientat spre obiective. Afectează funcționarea socială, emoțională și cognitivă, ajutând astfel dezvoltarea unui repertoriu comportamental adaptiv. Prin urmare, deficitul sau subperformanța funcțiilor executive pot avea un impact negativ asupra organizării întregului comportament. Patternurile maladative pot afecta diverse aspecte ale sănătății fizice, cât și ale sănătății mintale.

Unul dintre scopurile cercetării este de a examina în cadrul unei meta-analize eficacitatea programelor de calculator în dezvoltarea funcțiilor inhibitoare, în ceea ce privește reducerea simptomelor de binge eating, precum și controlul greutății. O parte semnificativă a cercetării este traducerea și validarea instrumentelor BRIEF (Behavior Rating Inventory of Executive Functions) și BES (Binge Eating Scale) în limba maghiară, pentru populația adultă maghiară din Transilvania. Examinăm reglarea cognitivă, reglarea emoțională și reglarea comportamentală ca variabile moderatoare în relația dintre simptomele de binge eating și obezitatea, precum examinăm și modelele maladative ale funcțiilor executive, lângă indice de masă corporală și severități a simptomelor de binge eating diferite. Scopul practic este de a crea un program de calculator, care reduce simptomele supraalimentării, are rol de sprijin în controlul greutății prin dezvoltarea funcțiilor inhibitoare, în cazul persoanelor diagnosticate cu tulburare de binge eating și obezitate.

9. **“Rolul auto compasiunii pentru diverse tipuri de emoții negative și pozitive, și pentru optimizarea participării la antrenamente fizice în cazul studenților”**

(coordonator proiect drd. Póka Tünde/ îndrumător prof. dr. Szamosközi Ștefan)

Cercetarea vizează investigarea auto-compasiunii în bunăstarea studenților, adică relația ei cu diferite tipuri de emoții negative și pozitive. În plus investighează și eficiența auto-compasiunii în reglarea emoțională în contextul exercițiilor fizice, și în promovarea bunăstării și al participării la antrenamente.

Prin diverse sinteze teoretice și prin studiile planificate în design corelațional, longitudinal și experimental, ne propunem următoarele categorii de obiective:

Pe plan teoretic ne propunem meta-analiza rezultatelor ceea ce privește eficiența intervențiilor de auto-compasiune în reducerea afectivității negative și în sporirea afectivității pozitive în cazul studenților, investigarea relația auto-compasiunii cu emoții într-un design longitudinal, distingând între diverse tipuri de emoții negative și pozitive, și investigarea relațiilor în contextul exercițiilor fizice. Ne propunem și investigarea variabilelor care pot altera efectele intervențiilor, adică variabilele modaratoare, dar și posibile variabile mediatore.

Metodologic, vizăm testarea unor instrumente de evaluare specifice pentru auto-compasiune (Scala de Auto-Compasiune – Forma Scurtată), pentru diferite tipuri de emoții negative (Profilul de Distres Emoțional) și pentru diferite tipuri de emoții pozitive (Scala Afectelor Pozitive)

Pe plan practic investigăm eficiența auto-compasiunii ca strategie de reglare emoțională în contextul antrenamentelor fizice comparat cu restructurare cognitivă. În plus investigăm și eficiența unei program de intervenție bazat pe cultivarea auto-compasiunii în schimbarea diferitelor tipuri de emoții negative și pozitive, în optimizarea motivației de a participa la diferite exerciții fizice, și în participarea propriu-zisă.

Primele rezultate au fost prezentate în cadrul conferințelor:

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÁT
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
Str. Sindicatelor nr. 7 Tel.: 0264-40.53.37

Cluj-Napoca, RO-400029
www.psiedu.ubbcluj.ro

Fax: 0264-59.05.59

10th International Conference 'Past, Present, and Future', organizat de The Compassionate Mind Foundation, în perioada 11-14 octombrie, 2021, cu un poster cu titlul: “Self-Compassion Among Adults Who Used to Work Out in the Gym Before COVID-19”

Psihologie și Tehnologie: Conectați la Viitor, organizat de Asociația Psihologilor din România (APR) în perioada 11-14 noiembrie, 2021, prin o prezentare cu titlul: „Rolul autocompasiunii în timpul pandemiei Covid-19, în cazul adulților care se antrenează fizic”

În prezent se lucrează la metaanaliza literaturii de specialitate.